

Kyrkomötet
Motion 2026:78
av Pether Nordin m.fl.

Samverkansorgan för stiftens prästlönetillgångar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att skapa ett gemensamt, demokratiskt samverkansorgan under kyrkostyrelsen för samordning, erfarenhetsutbyte, utveckling och uppföljning av Svenska kyrkans förvaltning av prästlönetillgångarna. Samverkansorganet ska präglas av en demokratisk sammansättning, vara transparent i sitt arbete, föra offentliga protokoll och säkerställa en andlig, social, ekologisk och ekonomisk samt existentiellt hållbar skogsförvaltning.

Motivering

Svenska kyrkans prästlönetillgångar, som omfattar omkring 470 000 hektar skog, 47 000 hektar jordbruksmark samt finansiella tillgångar på omkring 4 900 miljoner kronor (utgången av 2024), förvaltas av stiftsvisa egendomsnämnder under stiftsfullmäktige eller egendomsutskott under stiftsstyrelserna. Till dessa demokratiskt valda organ finns en egendomsförvaltning knuten, vilken består av tjänstepersoner. Nämnderna eller utskotten är sammansatta utifrån utfallet i kyrkovalen efter liknande principer som andra nämnder eller utskott utses. Det innebär bland annat att det finns en proportionalitet i sammansättningen av ledamöterna, att protokoll förs från mötena och att dessa protokoll är offentliga etc. Genom nomineringsgrupperna hålls vidare arbetet i utskotten eller nämnderna samman med övriga strukturer i det förtroendevalda arbetet i kyrkan, vilket innebär att den gemensamma ansvarslinjen också omfattar dessa egendomsnämnder och -utskott. Detta innebär sammantaget att samma demokratiska ordning och transparens som i övrigt präglar den huvudsakliga delen av kyrkans arbete, också är praxis för denna stiftsverksamhet.

I kyrkoordningens 46 kapitel "Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom" omnämns stiftet och kyrkostyrelsen som parter. De stiftsvisa prästlönetillgångarna samarbetar i Egendomsförvaltningarnas samarbetsorgan (ENSO) som närmast kan liknas vid en nätverksorganisation för samverkan och interaktion och fyller här en behövlig och central roll. Nätverket saknar dock formell status.

ENSO består av stiftens jägmästare där sådan finns eller fastighetsansvarig jurist eller motsvarande tillsammans med ordförandena för respektive stifts prästlönetillgångar. ENSO har en till stora delar självpåtagen roll vars arbete därigenom skiljer sig från andra delar av Svenska kyrkans organisering. Över tid har en mer formaliserad struktur etablerats och verksamheten är nästintill en institution, om än informell. ENSO har en styrelse som sammanträder vid ett antal tillfällen under året enligt egen fastställd ordning. En gång om året genomförs ett uppskattat ett- till tvådygnsmöte i

ENSO:s regi till vilket samtliga egendomsnämnders och -utskotts ledamöter inbjuds. Det finns dock inte plats för alla och först-till-kvarn gäller. Från ENSO:s sammanträden offentliggörs varken protokoll, verksamhetsplaner eller –uppföljning, budget, räkenskapshandlingar eller revisionsberättelse – i den mån sådana handlingar existerar. Kopplingen till stiftens utskott eller nämnder har ingen fast struktur vad det gäller rapportering. ENSO avsänder skrivelser till kyrkostyrelsen och driver andra frågor där till exempel stiftsövergripande utredningar beställts och kostnaderna har sedan fördelats ut på stiftens utskott och nämnder. Informationen om ENSO är summarisk på Svenska kyrkans hemsida – därtill saknar ENSO egen hemsida.

Svenska kyrkan har gemensamt utformade organ organiserade som parlamentariskt tillsatta grupper vilka bedriver en egen och unik verksamhet inom Svenska kyrkan på församlingarnas direkta eller indirekta uppdrag. Det gäller bland annat SKUT, Svenska kyrkan i utlandet, där kyrkostyrelsen tillsatt ett råd för Svenska kyrkan i utlandet med uppgiften att främja församlingsslivet och verka för dess utveckling i Svenska kyrkans utlandsförsamlingar. Rådets ledamöter utses i anslutning till kyrkovalen efter liknande principer som andra råd eller utskott utses. Det innebär bland annat att det finns en proportionalitet i sammansättningen av de elva ledamöterna, att förtroendevalda är ordförande respektive vice ordförande i rådet, att en biskop är ledamot i rådet, att protokoll förs från mötena och att protokollen är offentliga (dock senaste protokoll på hemsidan daterat 2023-08-21) etc. På motsvarande sätt bedrivs arbetet i Act Svenska kyrkan, Svenska kyrkans internationella biståndsverksamhet. Kyrkostyrelsen utser ett nationellt råd för internationella frågor dit kyrkostyrelsen delegerar samordningen, planeringen och utvecklingen av Svenska kyrkans och församlingarnas arbete, engagemang och finansiering av Act Svenska kyrkan, medan kyrkostyrelsen själv hanterar större frågor som till exempel policyfrågor. Arbetet för rådets 13 ledamöter leds av förtroendevalda och i rådet ingår en biskop, nio förtroendevalda samt två från arbetskonferensen och en från Svenska kyrkans unga.

Det vore därför önskvärt att få möjligheten om tillskapandet av ytterligare ett gemensamt, demokratiskt sammansatt samverkansorgan under kyrkostyrelsen för samordning, erfarenhetsutbyte, utveckling och uppföljning av Svenska kyrkans förvaltning av prästlönetillgångarna utredd.

Linköping den 28 juli 2026

Pether Nordin (DGSK)

Ylva Larsson (DGSK)

Lena Östholm Munkberg (DGSK)